
Workshops Open Multi Stakeholder Beleidsontwikkeling (OMSBO) – Toekomst van ESF+ en NRPP

16 juli 2026 – Netwerkbijeenkomst met ESF+-partners

Waarom deze bijeenkomst?

Op 16 juli 2026 kwamen beleidsmakers, gemeenten, sociale organisaties en andere betrokkenen bijeen om te brainstormen over de toekomst van het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en de overgang naar het Nationale en Regionale Partnerschapsplan (NRPP). Centraal stonden vragen als:

- Hoe kunnen we armoede bestrijden en sociale inclusie versterken met beperkte middelen?
- Hoe zetten we innovatie en digitale vaardigheden in voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt?
- Hoe meten we resultaten op een manier die écht impact heeft?

De workshops waren ingedeeld per thema, met als doel: praktische oplossingen vinden die aansluiten bij de behoeften van kwetsbare groepen en de arbeidsmarkt. Het ging hierbij om een brede verkenning. Conclusies uit deze sessies vormen waardevolle input voor het nieuwe programma. Bij de uitwerking worden deze meegewogen in het bredere beleidsmatige en Europese kader.

Belangrijkste inzichten per thema

1. Transitie van ESF+ naar NRPP

Uitdaging: Het budget voor sociale projecten neemt mogelijk af. Hoe kunnen we de impact overeind houden? Oplossingsrichtingen:

- Gerichtere inzet: Focus op specifieke doelgroepen (bijv. alleenstaanden, werkende armen) die nu buiten bestaande regelingen vallen.
- Samenwerking versterken: Gemeenten, sociale organisaties en bedrijven moeten samen kijken naar maatschappelijke participatie en leefbaarheid.
- Private financiering: Bedrijven en stichtingen kunnen cofinanciering bieden om tekorten op te vangen.
- Gebiedsgerichte aanpak: Inspelen op lokale behoeften, bijvoorbeeld via plintenaanpak (gebruik van begane grond in nieuwbouw voor sociale ondernemingen).
- Innovatielabs: Ruimte voor experimenten, waarbij falen mag (want innovatie leert ook van mislukkingen).

Voorbeeld: Een organisatie pleit voor meer aandacht voor **noodvoorzieningen** (zoals fietsen en bedden) in plaats van alleen voedselhulp, zodat mensen beter in hun basisbehoeften kunnen voorzien en daardoor beter in staat zijn werk te vinden en te bereiken. Dit draagt bij aan het aanpakken van structurele armoede.

2. Weerbaarheid & Mentaal Welzijn

Doel: Mensen veerkrachtiger maken, zodat ze beter meekunnen in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Aandachtspunten:

- Maatwerk per regio: Een meerjarenplan met ruimte voor lokale initiatieven.
- Een vroege aanpak : Bijvoorbeeld op basisscholen of in wijken, om problemen als dakloosheid of schulden te voorkomen.
- Samenwerking versterken: Gidsen en mensen die hetzelfde hebben meegemaakt inzetten om mensen te begeleiden.
- Focus op jongeren: Met name de zogenaamde NEET-groep (jongeren die niet leren of werken) verdient extra aandacht.
- Huisvesting als basis: Zonder stabiele woonplek is meedoen in de samenleving moeilijk.

Voorbeeld: Het Individuele Plaatsing en Steun (IPS)-model laat zien dat gerichte begeleiding naar werk werkt.

3. Leven Lang Ontwikkelen (LLO)

Doel: Iedereen de kans geven om basis- en vakvaardigheden te ontwikkelen, zodat ze meekunnen in een veranderende arbeidsmarkt. Kernpunten:

- Basisvaardigheden als fundament: Taal, rekenen en digitale vaardigheden zijn onmisbaar voor werk en participatie.
- Maatwerk via 'menukaart': Deelnemers kunnen kiezen uit een pakket aan activiteiten (bijv. taalcursussen, praktijkleren, certificaten) dat bij hen past.
- Samenwerking met werkgevers: Bedrijven (met name het midden en kleinbedrijf) moeten betrokken worden bij het ontwikkelen van vaardigheden die aansluiten bij de arbeidsmarkt.
- Coaching-on-the-job: Nu ontbreekt het vaak aan tijd en geld voor begeleiding tijdens het werk. Dit moet structureel mogelijk worden.
- Risico's:
 - Kwetsbare werkenden worden vergeten als de focus te veel op werkzoekenden ligt.
 - Te brede doelgroepen kunnen leiden tot versnippering van middelen.

Voorbeeld: Het Skills Paspoort EU helpt mensen inzicht te geven in hun vaardigheden en deze te matchen met werkgevers.

4. Economie: Meedoen & Kansen(gelijkheid)

Doel: Mensen die willen en kunnen werken (onbenut arbeidspotentieel) inzetten om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken. Aandachtspunten:

- Betere analyse van doelgroepen: Nu bereiken we niet alle groepen die profijt hebben van ESF+. Maatschappelijke organisaties (bijv. Armoedefonds KANS) weten vaak wel wie deze mensen zijn.
- Focus op 3 hoofdthema's:
 1. Een goed functionerende arbeidsmarkt.
 2. Sociale inclusie (meedoen in de samenleving).
 3. Vaardigheden ontwikkelen.
- Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt: Jongeren uit praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs hebben gelijke kansen nodig. Nu stoppen ze op hun 18e zonder duidelijke vooruitzichten.
- Samenwerking met Defensie: Onderzoek of ESF-middelen kunnen worden ingezet om mensen toe te leiden naar banen bij Defensie.

Risico: ESF+ is voor veel organisaties een bijna permanente bron van financiering geworden. Als dit wegvalt, ontstaat een financieel tekort.

5. Artificiële Intelligentie & Digitalisering

Doel: Technologie inzetten om mensen te ondersteunen, niet om ze te vervangen. Kernpunten:

- Mens centraal: AI moet helpen, niet vervangend werken. Bijvoorbeeld:
 - Koppelen werkzoekenden en werkgevers verbeteren.
 - Digitale hulpmiddelen (bijv. oortjes voor taalondersteuning, VR-brillen) inzetten voor kwetsbare groepen.
- Afbakening nodig: AI en digitalisering zijn breed. Binnen ESF+ gaat het om:
 1. Effect op de samenleving (bijv. sociale vaardigheden van jongeren).
 2. Dienstverlening aan ESF-doelgroepen (bijv. AI voor gespreksopnames en advies).
 3. Economische impact (bijv. vaardigheden ontwikkelen voor de arbeidsmarkt).
- Digitale kloof dichten: Zorg voor toegang tot internet (bijv. via bibliotheken) en digitale basisvaardigheden (bijv. digitaal rijbewijs).

6. Afrekenen op resultaat

Doel: Minder administratie, meer impact – dat is de kern van financiering op basis van resultaat. Hoe werkt het?

- Financiering koppelen aan doelen: Bijvoorbeeld: een sociale onderneming krijgt geld per gezonde lunch die op scholen wordt verstrekt.
- Een groot voordeel hiervan is dat er meer focus ontstaat op inhoudelijke doelstellingen in plaats van het bijhouden van de administratie.
- Risico's:
 - Cherry-picking: Alleen makkelijke doelen worden nagestreefd.
 - Alles-of-niets-principe: Als een doel niet wordt gehaald, vervalt de vergoeding.
 - Te optimistische doelen kunnen leiden tot financiële risico's.

Tip: Maak duidelijke afspraken per regio over welke maatstaven worden gebruikt om resultaten te meten.

Conclusies & Aanbevelingen

1. Houd het eenvoudig: Het nieuwe programma moet niet te veel afwijken van ESF+. Focus op bewezen succesvolle aanpakken.
2. Samenwerking is heel belangrijk: Gemeenten, sociale organisaties, werkgevers en onderwijsinstellingen moeten samen optrekken.
3. Maatwerk en flexibiliteit: Een 'menukaart'-aanpak (keuze uit activiteiten) werkt beter dan starre hokjes.
4. Innovatie stimuleren: Geef ruimte voor experimenten, ook als niet alles lukt.
5. Menselijke maat: Technologie (AI, digitalisering) moet ondersteunend zijn, niet vervangend.
6. Meetbare doelen: Kies voor duidelijke, haalbare mijlpalen (bijv. aantal deelnemers dat een certificaat haalt).

Wat volgt?

De inzichten uit deze workshops worden meegenomen in de verdere uitwerking van het NRPP. Belangrijke stappen zijn o.a.:

- Afstemming met de Europese Commissie over de precieze eisen voor resultaatfinanciering.
- Regionale afspraken maken over doelstellingen en indicatoren.

